

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
ЗАШТИТНИК ГРАЂАНА

412-47/21

Београд

Заштитник грађана
Zaštitnik građana

дел. бр.14082 датум: 26.05.2021.г

НАЦИОНАЛНИ МЕХАНИЗАМ ЗА ПРЕВЕНЦИЈУ ТОРТУРЕ

МОНИТОРИНГ УСТАНОВА У КОЈИМА СЕ НАЛАЗЕ ЛИЦА ЛИШЕНА СЛОБОДЕ

МОНИТОРИНГ ПОЛИЦИЈСКИХ УПРАВА И СТАНИЦА

Извештај о посети Полицијској управи Крушевац-седиште и полицијској станици Ћићевац

Београд, мај 2021. године

МАНДАТ НАЦИОНАЛНОГ МЕХАНИЗМА ЗА ПРЕВЕНЦИЈУ ТОРТУРЕ

Законом о ратификацији Опционог протокола уз Конвенцију против тортуре и других сурових, нељудских или понижавајућих казни или поступака¹ прописано је да Национални механизам за превенцију тортуре (НПМ) обавља посете установама у којима се налазе или се могу налазити лица лишена слободе, у циљу одвраћања државних органа и службених лица од било каквог облика мучења или било ког другог облика злостављања, као и ради усмеравања државних органа ка стварању смештајних и осталих животних услова у установама у којима се смештају лица лишена слободе у складу са важећим прописима и стандардима.

НПМ има право: на несметан, ненајављен и свакодобан приступ свим установама и свим просторијама у којима се налазе или се могу налазити лица лишена слободе; да насамом разговара са тим лицима и са службеним лицима, која су обавезна да сарађују тим поводом, као и са свим осталим лицима која могу имати информације значајне за поступање према лицима лишеним слободе; на приступ свој документацији која се односи на та лица; да надлежним органима даје препоруке у циљу побољшања начина поступања према лицима лишеним слободе и унапређења услова у којима се она задржавају или затварају. По обављеним посетама, НПМ сачињава извештаје које доставља посећеним установама. Након тога, НПМ одржава стални дијалог са посећеном установом, као и органом у чијем је саставу та установа, у циљу отклањања утврђених недостатака који могу довести до појаве тортуре, нељудског или понижавајућег поступања.

У члану 2а Закона одређено је да Заштитник грађана обавља послове НПМ и да у обављању тих послова сарађује са омбудсменима аутономних покрајина и удружењима чијим је статутом предвиђени циљ удруживања унапређење и заштита људских права и слобода, у складу са законом.

У институцији Заштитника грађана формирана је посебна организациона јединица Одељење националног механизма за превенцију тортуре, која обавља стручне послове НПМ.

Заштитник грађана и Покрајински омбудсман АП Војводине су потписали Меморандум о сарадњи у обављању послова НПМ,² којим је предвиђено је да ће Покрајински омбудсман активно учествовати у посетама мониторинг тима НПМ установама у којима су смештена лица лишена слободе, а које се налазе на територији АП Војводине.

На основу спроведеног јавног позива,³ Заштитник грађана је изабрао удружења са којима ће остваривати сарадњу у обављању послова НПМ, и то: Комитет правника за људска права, Виктимолошко друштво Србије, А11 – Иницијатива за економска и социјална права, Центар за интеграцију младих, Хелсиншки одбор за људска права у Србији и Одбор за људска права Ваљево.

¹ "Сл. лист СЦГ – Међународни уговори", бр. 16/05 и 2/06 и "Сл. гласник РС – Међународни уговори", бр. 7/11.

² Потписан 12. децембра 2011. год.

³ Објављен на интернет страници Заштитника грађана 4. јуна 2020. год.

ОСНОВНИ ПОДАЦИ О ПОСЕТИ

УСТАНОВА	Полицијска управа Крушевац – седиште (ПУ Крушевац-седиште) и ПС Ћићевац
ВРЕМЕ	22. април и 17. мај 2021. године
ОСНОВ	Послови НПМ, у складу са чл. 2а Закона о ратификацији Опционог протокола уз Конвенцију против тортуре и других сурових, нељудских или понижавајућих казни и поступака
ЦИЉ	Одвраћање органа јавне власти и службених лица од било каквог облика злостављања или мучења, као и њиховог усмеравања на стварање услова и поступање према лицима лишеним слободе у складу са важећим прописима и стандардима, све у циљу превенције тортуре и других сурових, нељудских или понижавајућих казни и поступака
ВРСТА	Редовна посета, по Плану посета за 2021. годину
НАЈАВА	Посете су ненајављене
ПОСЕТУ ОБАВИО	Заштитник грађана у обављању послова Националног механизма за превенцију тортуре
САСТАВ ТИМА	Вођа тима: др Наташа Тањевић, заменица заштитника грађана и руководиоца НПМ Чланови тима: Маја Јовић, Стручна служба Заштитника грађана / Одељење НПМ Марко Анојчић, Стручна служба Заштитника грађана / Одељење НПМ Ивана Босиљчић, Стручна служба Заштитника грађана

САРАДЊА СЛУЖБЕНИХ ЛИЦА СА ТИМОМ НПМ

Члановима мониторинг тима пружене су тражене информације, омогућен обилазак просторија и увид у затражену релевантну документацију. **Професионално поступање полицијских службеника током посете НПМ представља пример добре праксе у поступању, у складу са законом предвиђеном обавезом сарадње органа са НПМ.**

ТОК ПОСЕТЕ

Тим НПМ је, 22. априла 2021. године, најпре посетио Окружни затвор у Крушевцу (ОЗ Крушевац) и том приликом обавио је разговор са 14 притворених лица на околности поступања полиције према њима током њиховог хапшења, саслушавања, полицијског задржавања, начина обављања првог лекарског прегледа при пријему у Завод и извршио увид у поједину документацију о првим лекарским прегледима притвореника. Такође, НПМ је обавио разговор са лицем које се у тренутку посете налазило на задржавању до 48 сати у ОЗ Крушевац.

Након тога, истог дана, током посете ПУ Крушевац-седиште, тим НПМ је обишао просторије за задржавање и у Дежурној служби извршио увид у документацију о задржавању грађана и обавио разговор са полицијским службеницима. Током посете ове организационе јединице нису затечена доведена ни задржана лица.

Дана 17. маја 2021. године, тим НПМ је посетио ПС Ћићевац којом приликом је поред обиласка просторије за задржавање извршио увид у предмете о задржавању грађана и обавио разговор са полицијским службеницима. У току трајања посете, у ПС Ћићевац није било доведених и задржаних лица.

1. ОБАВЕШТАВАЊЕ О ПРАВИМА И ДОКУМЕНТАЦИЈА

Полицијски службеници ПУ Крушевац-седиште и ПС Ћићевац су навели, да се лица према којима се примењује полицијско овлашћење довођење, најпре, на лицу места, усменим путем обавештавају о својим правима, а потом им се, одмах по довођењу у станицу, уручује писано обавештење о правима. Када се лицу одреди задржавање, уручује му се примерак обавештења о правима задржног лица. У ситуацијама када лице одбије да потпише обавештење о правима то се констатује на самом обавештењу.

У предметима о задржавању лица у које је тим НПМ остварио увид, налазила су се обавештења о правима која су била потписана. Предмети су садржали решења о задржавању која су била потписана од стране лица или браниоца, а уочено је и да се време почетка задржавања правилно рачуна – од почетка примене полицијског овлашћења довођење. Такође, предмети су садржали и записнике о задржавању, од којих поједини нису били потписани, а полицијски службеници су ставили напомену да је лице то одбило без навођења разлога које је лице за то дало. У ПУ Крушевац-седиште, записници о задржавању лица по Закону о прекршају (ЗОП) су садржали податке о обиласцима лица током трајања задржавања, те је између осталог, било наведено да су разговарали са лицем, да је комуникативно, будно и сл. Међутим, поједини записници о задржавању лица по ЗКП, које се обавља у просторији у ОЗ Крушевац, нису садржали податке о обиласцима током трајања задржавања.

1.

УТВРЂЕНО

У ПУ Крушевац-седиште и ПС Ћићевац, полицијски службеници, у ситуацијама када задржано лице одбије да потпише записник о задржавању, не уписују у записник разлог изостанка потписа.

РАЗЛОЗИ

Ако задржано лице одбије да прими примерак записника или одбије да га потпише, полицијски службеник ће о томе сачинити забелешку на записнику.⁴

Из различитих разлога (нпр. заплењене личне ствари, обавештавање о правима и остваривање тих права или одрицање од тих права; могућност да се обавести блиски сродник или треће лице), може бити потребан потпис задржаног лица и, ако је неопходно, непостојање потписа се мора ваљано објаснити. Све ове информације треба да се унесу у електронски систем евиденције о задржавању лица.⁵

⁴ Правилник о полицијским овлашћењима ("Сл. гласник РС", бр. 41/19) чл. 38. став 2,3 и 4

⁵ Извештај о посети Србији, ЦПТ (2017)63, тачка 39

ПРЕПОРУКА

ПУ Крушевац-седиште и ПС Ћићевац ће, у ситуацијама када задржано лице одбије да прими или потпише примерак записника о задржавању, на записнику констатовати разлог одбијања које је лице за то дало.

2.

УТВРЂЕНО

У ПУ Крушевац-седиште поједини записници о задржавању лица по ЗКП нису садржали податке о обиласцима задржаних лица од стране полицијских службеника.

РАЗЛОЗИ

Надзор над задржаним лицима у просторијама за задржавање лица, по правилу, врше полицијски службеници који су за то посебно оспособљени.

Надзор над задржаним лицима у просторијама за задржавање, полицијски службеник врши повременим обиласком и разговором са задржаним лицем.

За надзор над задржаним лицима могу се користити системи за видео-акустично снимање намењени за надзор простора, осим просторија за хигијенске потребе задржаног лица.⁶

Полицијски службеник који спроводи меру задржавања лица одговоран је за остваривање права задржаног лица (безбедност, здравље и др.) од његовог смештаја у просторију за задржавање до прекида или укидања задржавања.⁷

ЦПТ сматра да би се основне гаранције дате особама у полицијском притвору могле додатно оснажити (а рад полицијских службеника могуће и знатно олакшати) уколико би постојао јединствен и свеобухватан полицијски записник за сваку притворену особу, у којем би били евидентирани сви аспекти притвора и све радње предузете у вези притворених особа (време када су лишене слободе и разлози за то; када су им саопштена њихова права; знаци повреда, психичке болести, итд; када су члан породице/конзулат и адвокат били контактирани и када су их ови посетили; када им је била понуђена храна; када су били саслушани; када су били пребачени или ослобођени, итд.)⁸.

ПРЕПОРУКА

ПУ Крушевац-седиште ће у свим записницима о задржавању лица по ЗКП уносити податке о обиласцима задржаних лица од стране полицијских службеника.

Према наводима полицијских службеника у ПУ Крушевац-седиште примерак записника о задржавању уручују лицима након истека задржавања, а примерак записника о задржавању уручују лицу и када је лице било задржано у просторији за задржавање у ОЗ Крушевац.

⁶ Правилник о полицијским овлашћењима ("Сл. гласник РС", бр. 41/19) чл. 35. став 1., 2. и 3.

⁷ Правилник о полицијским овлашћењима ("Сл. гласник РС", бр. 41/19) чл. 30. став 5.

⁸ ЦПТ/Инф(92)3, тачка 40

У ПС Ћићевац, према наводима полицијских службеника, примерак записника о задржавању уручује се лицима након истека задржавања уколико је лице задржано по решењу те полицијске станице. У случајевима када је задржано лице смештено у просторију за задржавање ПС Ћићевац по решењу других полицијских станица, електронски записник о задржавању се не штампа у ПС Ћићевац, већ у оној полицијској станици по чијем решењу је лице било смештено у просторију за задржавање. У тим случајевима, полицијски службеници који су одредили задржавање, примерак записника уручују задржаном лицу у станици у којој му је одређено задржавање, а копију записника, потом, достављају ПС Ћићевац, за спис предмета. **Наведени начин поступања представља пример добре праксе што НПМ похваљује.**

Сва притворена лица и задржано лице, са којима је тим НПМ обавио разговоре у ОЗ Крушевац, су навела да су примила писано обавештење о правима и решење о задржавању.

2. ОБАВЕШТАВАЊЕ БЛИСКОГ ЛИЦА

По доласку у ПУ Крушевац-седиште и ПС Ћићевац, доведено и/или задржано лице има могућност да позове блиског сродника или друго лице које жели да обавести о томе где се налази. Позив обавља са службеног телефона у присуству полицијских службеника. У записницима о задржавању, затечени су подаци о лицу које је обавештено и сродству са задржаним лицем, али не и подаци о времену када је позив упућен, односно када је лицу омогућено да оствари ово своје право.

Притворена лица са којима је тим НПМ обавио разговоре у ОЗ Крушевац су навела да им је било омогућено да зову треће лице, те су позивали своје сроднике, брачног дуга или браниоца. Задржано лице које се налазило на задржавању у ОЗ Крушевац је навело да му је било омогућено да се јави члану породице.

НПМ сматра да је време обавештавања блиске особе неопходно констатовати у записницима о задржавању имајући у виду уставно право грађанина да о свом лишењу слободе без одлагања обавести лице по свом избору⁹, као и стандард Европског комитета за спречавање мучења и нечовечних или понижавајућих казни или поступака (ЦПТ) да ово право буде гарантовано од самог почетка полицијског притвора, уз изузетке који би требало да буду јасно дефинисани и строго временски ограничени, а њихова примена пропраћена одређеним мерама заштите.¹⁰

3.

УТВРЂЕНО

У ПУ Крушевац-седиште и ПС Ћићевац полицијски службеници у записнике о задржавању лица не уносе податак о времену када је члан породице или друго блиско лице обавештено о његовом лишењу слободе.

РАЗЛОЗИ

⁹ Устав РС ("Сл. гласник РС", бр. 98/2006), члан 27, став 2

¹⁰ Стандарди ЦПТ: Нови стандарди ЦПТ у погледу полицијског притвора, ЦПТ/Инф (2002) 15, пар. 43.

Лице које је лишено слободe од стране државног органа одмах се, на језику који разуме, обавештава о разлозима лишења слободe, о оптужби која му се ставља на терет као и о својим правима и има право да без одлагања о свом лишењу слободe обавести лице по свом избору.¹¹

Право притворене особе да се чињеница о његовом притварању саопшти трећем лицу треба у принципу да буде гарантовано од самог почетка полицијског притвора. ЦПТ наравно прихвата да уживање овог права може бити ограничено одређеним изузецима, ради заштите легитимних интереса полицијске истраге. Међутим, такви изузеци треба да су јасно дефинисани и строго временски ограничени и да њихова примена мора бити праћена одређеним мерама заштите (нпр. свако кашњење са обавештењем о притварању треба писмено евидентирати са разлозима за то кашњење, као и потребу да изузетак одобри виши руководилац у полицији који није повезан са случајем или тужилац).¹²

ПРЕПОРУКА

ПУ Крушевац-седиште и ПС Ћићевац, ће у записнике о задржавању лица уносити податак о времену када је члан породице или друго блиско лице обавештено о његовом лишењу слободe.

3. ЛЕКАРСКИ ПРЕГЛЕД

Полицијски службеници у ПУ Крушевац-седиште и ПС Ћићевац су навели да се сваком лицу које има потребу за лекарским прегледом или има видљиве повреде такав преглед и обезбеђује. У ПС Ћићевац, **о задржавању лица са видним повредама обавезно обавештавају јавног тужиоца. НПМ ово похваљује као пример добре праксе у поступању полицијских службеника.**

Према наводима полицијских службеника, у ПУ Крушевац-седиште и ПС Ћићевац не не присуствују лекарским прегледима, осим у ситуацијама када то лекар затражи из разлога безбедности. Када присуствују прегледу, полицијски службеници су на довољној удаљености тако да могу да виде лице и преглед, али не и да чују садржину његовог разговора са лекаром. У ПУ Крушевац-седиште, чињеницу да су присуствовали лекарском прегледу не евидентирају, а према наводима полицијских службеника ПС Ћићевац, у дужем периоду нису имали такав случај, али би присуство прегледу евидентирали.

Увидом у предмете, затечена је службена белешка о томе да је лице одбијало да буде задржано у просторији за задржавање у ПУ Крушевац-седиште, указујући да пати од класутофобије и да психички није у стању да борави у просторији за задржавање, због чега је лице одведено на преглед код психијатра, а након тога, задржано у службеним просторијама уз стални надзор полицијских службеника.

Према наводима полицијских службеника обе организационе јединице, медицинска документација се не одлаже у предмете о задржавању, у шта се уверио и тим НПМ приликом увида у поједине такве предмете, већ се даје задржаном лицу.

Притворена лица са којима је тим НПМ обавио разговоре у ОЗ Крушевац су навела да нису имала потребе за лекарским прегледима током трајања задржавања.

¹¹ Устав РС ("Сл. гласник РС", бр. 98/2006), члан 27, став 2

¹² Стандарди ЦПТ: Нови стандарди ЦПТ у погледу полицијског притвора, ЦПТ/Инф (2002) 15, пар. 43.

4.

УТВРЂЕНО

Полицијски службеници у ПУ Крушевац-седиште, када на захтев лекара присуствују здравственим прегледима лица лишених слободе, ту чињеницу не евидентирају у записнику о задржавању или службеној белешци.

РАЗЛОЗИ

Полицијски службеници, само по захтеву медицинског особља, из разлога безбедности медицинског особља, могу присуствовати здравственом прегледу лица и то полицијски службеник истог пола као и лице које се прегледа.¹³

Пацијент има право на поверљивост свих личних информација, које је саопштио надлежном здравственом раднику, односно здравственом сараднику, укључујући и оне које се односе на стање његовог здравља и потенцијалне дијагностичке и терапијске процедуре, као и право на заштиту своје приватности током спровођења дијагностичких испитивања и лечења у целини.¹⁴

Комитет мора још једном да нагласи да лекарски прегледи треба да почивају на начелу поверљивости, и да надзор над њима врши само гледањем, а не и слушањем и - осим уколико лекар изричито не захтева супротно у датом случају - ван видокруга полицијског кадра. Присуство полицијског кадра током лекарских прегледа задржаних лица могло би да обесхрабри задржано лице које је било изложено неадекватном поступању да то и каже, и генерално је штетно за успостављање доброг односа између лекара и пацијента; треба да се пронађу алтернативна решења како би се ускладили безбедносни захтеви и начело лекарске поверљивости.¹⁵

ПРЕПОРУКА

У ПУ Крушевац-седиште, полицијски службеници ће у случајевима када лекар затражи да присуствују лекарском прегледу лица лишеног слободе, у записнику о задржавању или службеној белешци, констатовати присуство лекарским прегледима и разлоге за то.

4. ПРИСТУП БРАНИОЦУ

У ПУ Крушевац-седиште и ПС Ћићевац, лицима лишеним слободе се омогућава да, непосредно по доласку у службене просторије, позову браниоца по свом избору, а ако лице нема браниоца по сопственом избору, ангажује се преко Кол центра Адвокатске коморе.

Лица задржана у прекршајном поступку по правилу не желе да ангажују браниоца. У једном случају задржано лице је желело да контактира браниоца, што је констатовано у записнику. Међутим, нису констатовани и други подаци о остваривању права на приступ браниоцу, на пример податак о времену када је контактиран, времену када је приступио задржаном лицу и времену када је обавио разговор са лицем. С обзиром да се ради о системском недостатку у евидентирању остваривања права на приступ браниоцу, НПМ је Министарству унутрашњих послова упутио препоруку ради унапређења поступања у овом погледу.¹⁶

¹³ Правилник о полицијским овлашћењима ("Сл. гласник РС", бр. 41/2019), члан 36. ст. 3

¹⁴ Закон о правима пацијената („Сл. гласник РС“, бр. 45/13), члан 14, ст. 1 и 2.

¹⁵ Извештај ЦПТ Републици Србији, ЦПТ (2017) 63, тачка 37

¹⁶ Препорука НПМ бр. 4110-44/21 од 7. априла 2021. год.

Притворена лица са којима је тим НПМ обавио разговоре у ОЗ Крушевац, а која су претходно била на задржавању до 48 сати по основу Законика о кривичном поступку, су навела да су након лишења слободе позвали изабране браниоце и да им је било омогућено да обаве поверљиве разговоре. Такође, лице које се налазило на задржавању у ОЗ Крушевац је навело да је позвао свог адвоката и да је имао са њим поверљив разговор.

5. УСЛОВИ БОРАВКА У ПРОСТОРИЈАМА ЗА ЗАДРЖАВАЊЕ

Иако у ПУ Крушевац-седиште постоје две реновиране просторије за задржавање које су у складу са важећим стандардима, у њима се лица задржавају искључиво до 12 сати по основу Закона о безбедности саобраћаја на путевима (ЗОБС), док се лица којима је одређено задржавање до 48 сати по Законнику о кривичном поступку (ЗКП), задржавају у неусловној просторији у Одељењу притвора ОЗ у Крушевцу. Према наводима полицијских службеника то је из разлога што у ПУ Крушевац-седиште није могуће обезбедити остваривање права на шетњу задржаним лицима и кувани оброк.

Међутим, не спорећи значај боравка на свежем ваздуху и куваног obroка за лица задржана до 48 сати, НПМ скреће пажњу на чињеницу да просторија у ОЗ Крушевац која се користи за задржавање ових лица не испуњава важеће стандарде, те да би свако дуже задржавање у истој могло представљати нехумано поступање. Наиме, ширина зидова у просторији је око 1,5 метра, не постоји мокри чвор (лица се изводе до мокрог чвора који се налази поред наведене просторије), ни прозор. Доток природне светлости и ваздуха је веома слаб, и то преко отвора изнад врата, те је у просторији загушљиво и осећају се непријатни мириси.

Такође, напомињемо да се ова просторија у Заводу раније користила за извршење дисциплинске мере самице и посебене мере усамљења, да је НПМ у Извештају о посети ОЗ Крушевац¹⁷ утврдио да та просторија не испуњава стандарде и упутио препоруку да ОЗ Крушевац престане са њеном употребом све док се иста не адаптира у складу са стандардима, од када се престало са њеном употребом у те намене.

Имајући у виду да предметна просторија не испуњава услове у погледу важећих прописа и стандарда, НПМ сматра да се иста не треба користити за задржавање лица по ЗКП до 48 сати.

5.

ПРЕПОРУКА

Просторије за задржавање у ПУ Крушевац-седиште користе се за задржавање лица до 48 сати по ЗКП, и по другим законским основима.

ПУ Крушевац у будућем раду неће задржавати лица до 48 сати по ЗКП у просторији у ОЗ Крушевац.

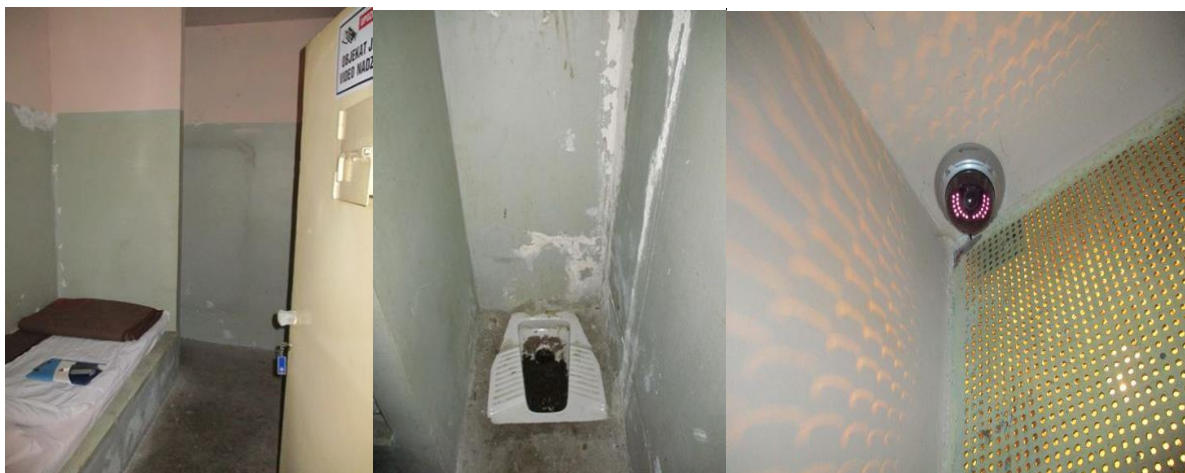
Просторија за задржавање у ПС Ћићевац користи се за задржавање лица по ЗОБС до 12 сати, као и када задржавање одреди овлашћени полицијски службеник те станице по ЗОП, најдуже до 24 сата. Увидом у предмете о задржавању, НПМ је утврдио да је у највећем броју случајева реч о задржавању до 12 сати.

¹⁷ дел.бр. 8109 од 14.03.2018.

У ПС Ћићевац, просторија за задржавање се налази на другом крају ходника у односу на Дежурну службу. Њена површина је 5.32 m², у шта улази и санитарни део-чучавац који је зидом одвојен. У просторији се налази један лежај опремљен душеком, ћебетом и јастуком, као и постељином, коју су деловали чисто. Просторија нема прозор па нема дотока природне светлости и свежег ваздуха. Сви зидови су унутрашњи, па у тим околностима нема ни могућности за прозор ка споља. Вентилација је могућа кроз отвор са решеткама на зиду који раздваја просторију за задржавање од предворја тоалета, као и кроз заштитну плочу са рупицама која се налази изнад улазних врата. Унутар просторије не постоји ни грејно тело. Вештачко осветљење је омогућено сијалицом, али је оно недовољно, због рупичасте плоче која је постављена као механичка заштита, па је у просторији мрачно. Просторија је затечена у уредном стању у погледу хигијене. Према службеним наводима, прошле године је обављено кречење.

НПМ је последњи пут посетио просторију за задржавање у ПС Ћићевац 2016. године и у Извештају о посети ПУ Крушевац¹⁸ је, у погледу материјалних недостатака које је утврдио, упутио препоруке да се они отклоне. Поступајући по препорукама ПУ Крушевац је обавестио НПМ да се обратио Сектору за материјално-финансијске послове Министарства унутрашњих послова у циљу планирања и извршења адаптације просторије за задржавање у ПС Ћићевац.

Имајући у виду наведено, као и то да материјални недостаци који су тада уочени постоје и данас (непостојање прозора и вентилационог система, недовољно вештачко осветљење), НПМ би желео да, од Министарства унутрашњих послова, добије информације о томе да ли су планиране активности на адаптацији ове просторије.

Просторија је под видео надзором, снимци се не чувају, па камере омогућавају само надзор над лицем. Снимак се емитује на великом екрану у Дежурној служби. Поред видео надзора, полицијски службеници обилазе лице током трајања задржавања и у записницима су евидентирани чести обиласци.

У Извештају о посети Србији, ЦПТ је констатовао да је у контексту превенције и истраге случајева неадекватног поступања, потребно обратити пажњу на бољу покривеност системима видео надзора, скупа са обезбеђењем заштите снимака и одговарајућом политиком архивирања забележеног/снимљеног материјала.¹⁹ Имајући у виду да је

¹⁸ дел. бр.6894 од 29.02.2016.г

¹⁹ СРТ/Inf (2016) 21, пар 37.

законом прописани рок за подношење притужбе лица које сматра да су му поступањем или пропуштањем поступања запосленог при вршењу службених задатака повређена људска и мањинска права и слободе, 30 дана од дана када се притужена радња догодила, НПМ сматра да би требало створити услове да се снимци видео надзора чувају најмање 30 дана, како би се у случају притужби задржаних лица могли проверити релевантне чињенице и истражити случај неадекватног поступања. Поред тога, чување снимака видео надзора доприноси и превенцији тортуре и има одвраћајући ефекат од било каквог лошег поступања.

6.

<p>УТВРЂЕНО</p> <p>Видео записи са видео надзора инсталираног у просторији за задржавање ПС Ћићевац се не чувају.</p>
<p>РАЗЛОЗИ</p> <p><i>У контексту превенције и истраге случајева неадекватног поступања, потребно је обратити пажњу на бољу покривеност системима видео надзора, скупа са обезбеђењем заштите снимака и одговарајућом политиком архивирања забележеног/снимљеног материјала.²⁰</i></p> <p><i>У притужбеном поступку притужбу решавају руководиоци организационе јединице Министарства у којој ради притуженик (у даљем тексту: руководиоци) и Комисија за решавање притужби (у даљем тексту: Комисија). Притужбе поднете у року од 30 дана од дана када се притужена радња догодила решавају се у притужбеном поступку.²¹</i></p> <p><i>Проверавање притужбе обухвата све радње и поступке којима се проверавају релевантне чињенице и околности у вези са наводима из притужбе, а нарочито поступање и последице поступања притуженика које је предмет притужбе. Руководилац је дужан да у притужбеном поступку размотри све расположиве документе, обави потребне разговоре и оствари целовит увид у поступање притуженика на које се притужба односи.²²</i></p>
<p>ПРЕПОРУКА</p> <p>Министарство унутрашњих послова ће предузети потребне мере како би се видео записи са видео надзора у ПС Ћићевац чували у трајању не краћем од 30 дана.</p>

У просторији не постоји тастер за позивање полицијских службеника, али камера има и микрофон па задржано лице у сваком тренутку може позвати службенике.

На спољној страни врата просторије за задржавање налази се обавештење да је просторија под видео надзором, али не и да је под аудио надзором. Обавештење о постојању видео надзора које је истакнуто изван просторије лако може да промакне лицу које се смешта у просторију, па НПМ сматра да би обавештења, како би се осигурало очување приватности задржаних лица, требало постављати унутар просторије. На овај начин, ова информација ће им током боравка у просторији бити доступна и уочљива.

²⁰ ЦПГ Србија, 2011, став 37

²¹ Правилник о начину поступања у току притужбеног поступка ("Сл.гласник РС", бр.54/2017), члан 2. ст. 1. и 3.

²² Правилник о начину поступања у току притужбеног поступка, чл. 8. став 2.

7.

ПРЕПОРУКА

ПС Ћићевац ће, на видном месту унутар просторије, истаћи обавештење о аудио и видео надзору над просторијом за задржавање.

Воду за пиће задржаним лицима обезбеђују полицијски службеници (флаширана вода), будући да унутар просторије за задржавање не постоји славина. Оброци се састоје од парчета хлеба и упакованог сувог меса. У свим записницима о задржавању лица до 12 сати у које је НПМ остварио увид је уписано да је лице одбило оброк. Према наводима полицијских службеника, лице се на почетку задржавања пита да ли ће желети да једе, како би могли да организују куповину хране, и тада се сви изјашњавају да неће јести.

6. НАВОДИ О ЗЛОСТАВЉАЊУ

Тим НПМ је у ОЗ Крушевац разговарао са 14 притворених лица о поступању полицијских службеника према њима током задржавања и примене других полицијских овлашћења. Притвореници, као и задржано лице, нису имали примедби на поступање полиције према њима.

У ПС Ћићевац, приликом посете, НПМ није затекао задржана лица. Према документацији о задржавању у коју је НПМ остварио увид, ниједно лице није имало видљиве повреде.